

traal niveau van 2 à 2,5 procent in 2012.

De Amerikaanse federale overheid heeft in februari een recordtekort van 222,5 miljard dollar geboekt. Het tekort zal dit begrotingsjaar nauwelijks dalen en dat is zorgelijk, want het moet wel allemaal gefinancierd worden. De Federal Reserve koopt na juni waarschijnlijk geen overheidspapier meer en onbehaaglijk is dat Pimco, de grootste obligatiebelegger, al zijn Amerikaanse staatsobligaties heeft verkocht. Er moet iets gebeuren om het vertrouwen van beleggers te behouden. Republikeinen en Democraten zijn nu dicht bij een akkoord over een aantal makkelijke bezuinigingen op de lopende begroting.

Het grote probleem zijn de uitgaven die al vastliggen en voortvloeien uit rechten die mensen hebben opgebouwd: de zogenaamde verplichte uitgaven, aan sociale voorzieningen, pensioenen en gezondheidszorg. Die uitgaven vormen het leeuwendeel van het totaal. Bovendien zullen ze de komende jaren veel harder stijgen dan de zogenaamde discretionaire uitgaven. Er zijn dus serieuzere maatregelen nodig, maar zolang de staatsrente laag is, zal men wel geen harde noten kraken. Of zoals de vroegere Britse premier Churchill eens zei: "Americans can always be counted on to do the right thing after they have exhausted all other possibilities".

WATERSNOOD EN DROOGTE

De prijzen van agrarische grondstoffen zitten fors in de lift. De prijzen van sommige soft commodities als koffie en suiker zijn zelfs boven de piek in 2008 uitgestegen. Voor tarwe en maïs geldt dat nog niet, maar ook hier gelden stijgingspercentages van vele tientallen procenten ten opzichte van

midden vorig jaar. De stijging komt door misoogsten als gevolg van overstromingen zoals in Australië en Pakistan, of juist als gevolg van droogte zoals in Rusland. De ellende is nog niet voorbij. Ook weer door de droogte dreigt de tarweoogst in China te mislukken, waardoor dat land voor het eerst een importeur van die graansoort zou worden.

We kunnen de misoogsten natuurlijk als incidenten beschouwen en straks weer opgelucht ademen als de prijzen zakken. Dat miskent dat er ook langetermijnfactoren aan het werk zijn. De opwarming van de aarde gaat gepaard met extremere weersomstandigheden, waardoor misoogsten frequenter voorkomen en de noodzaak om grotere voedselvoorraden als buffer aan te

leggen toeneemt. Ook waterschaarste en gebrek aan landbouwareaal zullen volgens veel deskundigen in toenemende mate de vergroting van de voedselproductie belemmeren.

Aan de vraagkant leidt de welvaartsgroei in de opkomende landen tot een sterke toename van de vleesconsumptie en zoals bekend vergt vlees per calorie veel meer verbouw van gewassen. Nu al wordt wereldwijd 80 procent van het landbouwareaal gebruikt voor de verbouw ten behoeve van veeveelt.

Dit alles leidt niet noodzakelijkerwijs tot een rampscenario van Malthusiaanse proporties. Veel landbouwgrond in Afrika en elders kan met een bescheiden modernisering van de technieken en een beetje landbouwkrediet een veelvoud opleveren van de huidige productie. Alleen hier al ligt een enorm potentieel. Verder is er technische vooruitgang en veredeling van gewassen. Het is goed mogelijk dat de mensheid voldoende voedsel kan blijven produceren. Niettemin is tegelijkertijd de kans groot dat de wereld te maken krijgt met structureel hogere voedselprijzen. Zoals helaas zo vaak zijn het vooral de mensen in de armere landen die daar het slachtoffer van zijn. ■

KORTE RENTE	31-12-05	31-12-06	31-12-07	31-12-08	31-12-09	31-12-10	28-02-11	14-03-11	mut. 2 wkn
3 MND EURO	2,49	3,73	4,68	2,89	0,90	1,01	1,09	1,17	7,3%
3 MND GB	4,58	5,28	5,95	2,63	0,65	0,80	0,80	0,83	3,7%
3 MND VS	4,54	5,36	4,70	1,43	0,25	0,30	0,31	0,31	-0,2%
3 MND JAP	0,10	0,54	0,86	0,74	0,46	0,34	0,34	0,34	0,0%
3 MND ZWI	0,91	2,02	2,76	0,20	0,11	0,28	0,23	0,23	0,0%
3 MND CHINA	2,50	3,26	4,74	1,75	1,91	4,62	4,83	4,28	-11,4%
LANGE RENTE									
10 JAAR NL	3,37	3,80	4,41	3,53	3,55	3,14	3,36	3,39	0,8%
10 JAAR GB	4,10	4,74	4,55	3,09	4,12	3,51	3,69	3,57	-3,1%
10 JAAR VS	4,40	4,71	4,03	2,25	3,84	3,31	3,42	3,35	-2,0%
10 JAAR JAP	1,46	1,66	1,48	1,18	1,25	1,08	1,24	1,17	-5,5%
10 JAAR ZWI	1,89	2,46	2,97	2,06	1,89	1,59	1,77	1,79	1,2%
VALUTA									
EURO/DOLLAR	1,18	1,32	1,46	1,40	1,43	1,34	1,38	1,40	1,4%
EURO/POND	0,69	0,67	0,73	0,97	0,89	0,86	0,85	0,86	1,7%
EURO/YEN	138,73	157,26	162,95	127,82	132,21	108,19	113,29	114,26	0,9%
EURO/CHF	1,55	1,61	1,65	1,49	1,48	1,25	1,28	1,29	0,8%
DOLLAR/YUAN	8,07	7,81	7,30	6,83	6,83	6,62	6,58	6,57	-0,1%

Bron: Datastream